

ИЗДАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ (ИЗДАДЕНИ КНИГИ И БРОШУРИ И ПРОДЪЛЖАВАЩИ ИЗДАНИЯ ПРЕЗ 2012 ГОДИНА)

Националният статистически институт осигурява данни за издадените книги и брошури, продължаващите издания (вестници, списания, бюлетини и периодични сборници), както и за електронните публикации. Източник на данни е Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“, като основните показатели са в съответствие с методологическите изисквания на ЮНЕСКО.

Издадени книги и брошури през 2012 година

През 2012 г. са издадени 7 213 книги с тираж 4 100 хил. и 1 050 брошури с тираж 882 хиляди.

1. Издадени книги и брошури през 2012 година

	Заглавия - бр.	Тираж - хил.
Общо	8263	4982
Нови издания	6916	4202
Препечатани издания	1347	780

С уникалния 10-значен идентификационен код ISBN (Международен стандартен книжен номер) през 2012 г. са регистрирани 6 127 книги и 723 брошури, или 82.9% от всички издания, което улеснява ползването им в чужбина.

Фиг. 1. Издадени заглавия книги и брошури и среден тираж на една книга и брошура за периода 2002 - 2012 година

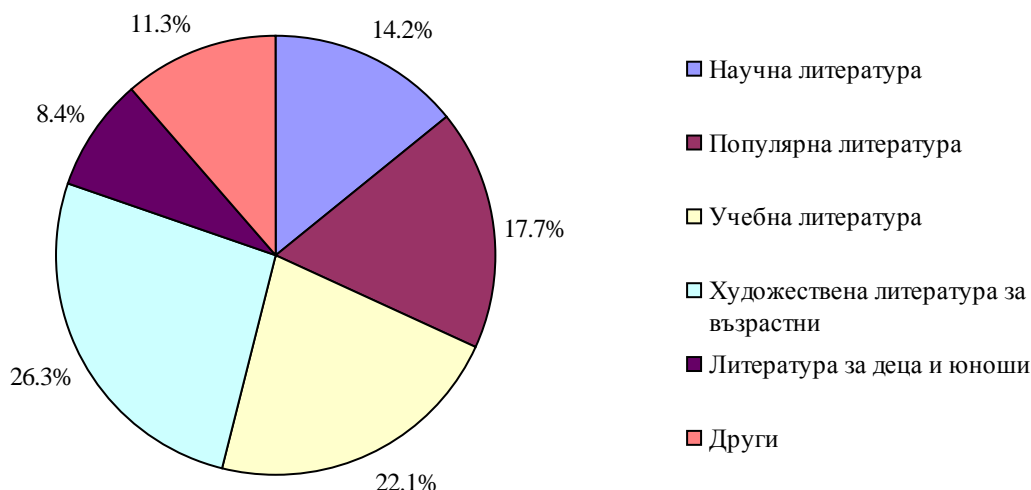
Средният тираж и общият брой на издадените книги и брошури се променят динамично през годините. За периода 2002 - 2012 г. е регистрирано увеличение в общия брой на издадените заглавия книги и брошури с 37.3%, докато средният тираж намалява от 933 за 2002 г. на 603 за 2012 г., или с 35.4%.

Разпределението на книгите и брошурите според признака „Предназначение на литературата“¹ е основна характеристика на изданията, отразяваща разпределението им по тематични области.

¹ Класификационна група за разпределение на книгите и брошурите.

Фиг. 2. Издадени заглавия книги и брошури по „Предназначение на литературата“ през 2012 година

През 2012 г. с най-голям относителен дял са заглавията в разделите: художествена литература за възрастни (26.3%), учебна литература (22.1%) и популярна литература (17.7%).

Относителният дял на тиража на художествената литература за възрастни е 22.3%, на учебната литература - 22.9%, на популярната литература - 18.9% от цялата издадена продукция. Научната литература включва 1 174 заглавия с тираж 358 хил., което представлява 14.2% от всички издания и 7.2% от общия тираж.

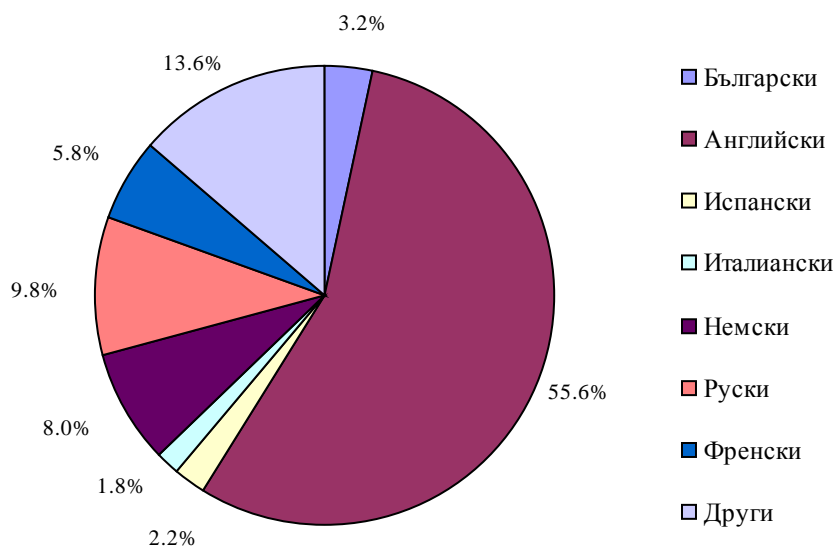
Броят на издадените книги с детско-юношеска тематика е 694 с тираж 929 хиляди. От тях детската художествена литература включва 436 заглавия с тираж 473 хил. екземпляра, или 5.3% от цялата издадена продукция и 9.5% от общия тираж.

През 2012 г. заглавията на оригиналната литература са 6 089, или 73.7% от общо издадените книги и брошури. Делът на тиража на този вид литература е 60.0%.

Относителният дял на преводните издания през 2012 г. е 26.3% (2 174 заглавия) от издадените книги и брошури, а делът на тиража е 40.0%.

Фиг. 3. Издадени заглавия преводна литература по език на оригинала за 2012 година

От тиража на цялата издадена преводна литература (1 994 хил.) с най-висок относителен дял са преведените заглавия от английски език - 68.1% (1 358 хил.). Следват преведените издания от немски език - 6.1% (122 хил.), от руски - 5.8% (116 хил.), от френски - 4.4% (87 хил.), и от испански - 2.4% (48 хиляди).

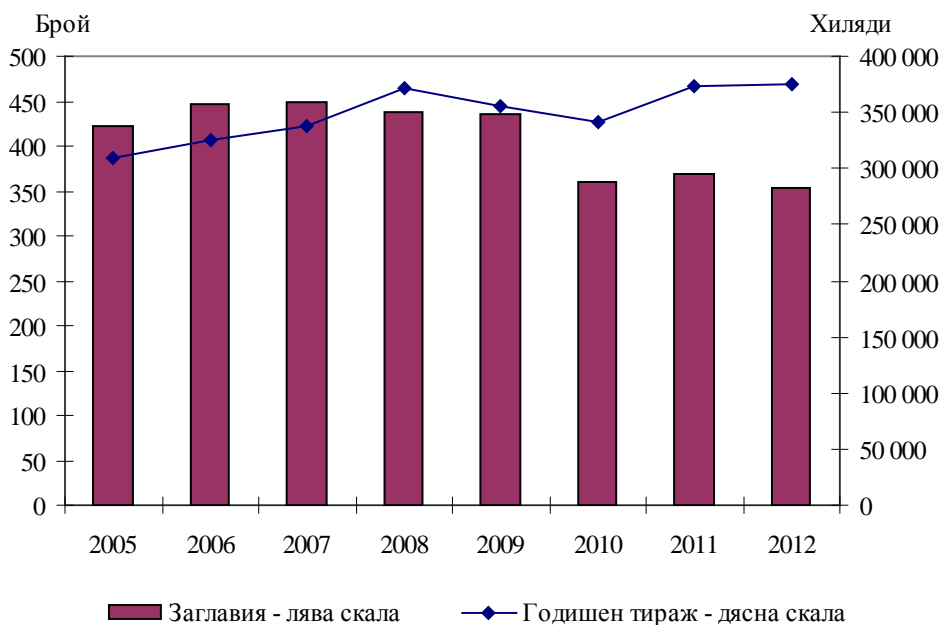
В регионален аспект най-много книги са издадени в област София (столица), като относителният дял на издадените заглавия (книги и брошури) е 68.3% от общо издадените в страната, а тиражът - 76.7%. Следват областите Пловдив с 6.5% от всички издадени заглавия и тираж 8.1% от общия тираж и Варна съответно - с 4.6 и 5.9%.

Издадени продължаващи издания (вестници и периодика)

През 2012 г. са издадени 354 вестника с годишен тираж 374 660 хил., или 51 броя годишно на човек от населението, колкото и през 2011 година. Спрямо предходната година заглавията (самостоятелни издания, отпечатани като една или повече физически единици) на вестниците намаляват с 4.1% (15 заглавия по-малко), докато тиражът се увеличава с 0.4% (1 549 хил. повече).

Фиг. 4. Издадени вестници по заглавия и годишен тираж за 2005 - 2012 година

През 2012 г. са издадени 57 всекидневника в тираж 230 192 хиляди. Заглавията на всекидневниците формират 16.1% от всички издавани вестници, а тиражът им е 61.4% от общия тираж. В сравнение с 2011 г. броят на заглавията намалява с 5, а тиражът - с 1 645 хиляди. Издадените заглавия на седмичните вестници през 2012 г. са 155, което е с 2 по-малко спрямо предходната година. Относителният дял на тиража на седмичните вестници през 2012 г. е 33.8% от годишния тираж на всички вестници - увеличение с 0.1 процентни пункта (862 бр. повече) спрямо 2011 година.

Разпределението на изданията според признака „Предназначение“² дава информация за групирането им по тематични области: издания за широката публика и специализирани издания.

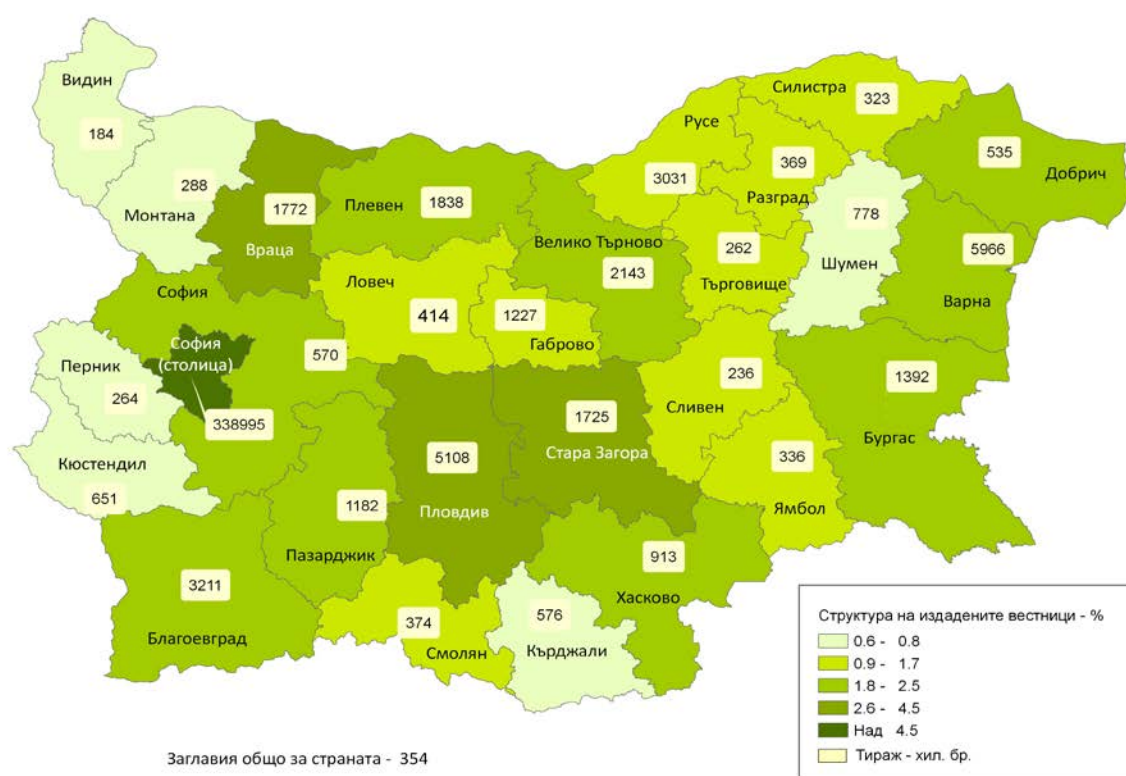
Към изданията за широката публика с най-голям относителен дял са „Политически, философски, религиозни и културни издания“ - 53.7% (190 заглавия) от всички издания. Годишният им тираж е 173 105 хил., или 46.2% от тиража на всички вестници. Следват „Издания за туризъм, пътешествия, развлечения и спорт“ съответно с 3.4% (12 заглавия) и тираж 12 799 хил., или 3.4% от всички издадени вестници. „Другите издания за широката публика“ заемат 15.8% (56 заглавия) от всички заглавия, а тиражът им е 146 345 хил., или 39.1% от цялата издадена продукция.

От специализираните издания с най-голям относителен дял са „Професионалните издания“ - 12.1% (43 заглавия) с тираж 22 471 хил., или 6.0% от тиража на всички издадени вестници. Следват ги „Изданията на фирми, търговски дружества и други“ - съответно 3.7% (13 заглавия) с тираж 3 686 хил., или 1.0% от общия тираж.

² Класификационна група за разпределение на продължаващите издания.

**Фиг. 5. Издадени вестници (заглавия и тираж)
през 2012 година по области**

По брой на издаваните вестници през 2012 г. водещата административно-териториална област е София (столица) - 181 заглавия (с 1 по-малко спрямо 2011 г.). Делът на заглавията е 51.1% от всички издадени заглавия вестници в страната, което е с 1.8 процентни пункта повече в сравнение с предходната година. С толкова се увеличава и тиражът на издаваните в столицата вестници (от 88.7% за 2011 г. на 90.5% през 2012 г.).

Относителният дял на вестниците, издавани на български език през 2012 г., е 96.9%, или с 1 процентен пункт повече от 2011 година. На чужди езици през 2012 г. са издадени 11 вестника: 4 на английски, 3 на турски, 2 на руски и по 1 на немски и румънски език.

През 2012 г. са издадени 517 заглавия списания и 118 бюлетина, като в сравнение с 2011 г. списанията намаляват със 7.5% (42 броя), а бюлетините се увеличават с 8.3% (9 броя).

Годишният тираж на списанията (23 099 хил.) през 2012 г. в сравнение с 2011 г. намалява с 11.4%, а на бюлетините (1 776 хил.) - с 43.1%.

2. Издадени списания и бюлетини (продължаващи издания) по предназначение през 2012 година

	Заглавия - бр.	Тираж - хил.	
		годишен	еднократен
Общо	635	24109	2242
За широката публика	276	19571	1641
в това число:			
Политически, философски, религиозни и културни издания	103	2158	327
Издавания за жени, за мъже, семейни издания	40	6498	363
Издавания за туризъм, пътешествия, развлечения и спорт	9	293	40
Издавания за младежи и деца	37	2657	245
Специализирани издания	359	4538	601
в това число:			
Професионални издания	279	2461	398
Издавания на съюзи, асоциации, фондации	30	299	41

През 2012 г. са издадени 60 списания и бюлетини на чужди езици с годишен тираж 490 хил., като най-многобройни са изданията на английски език - 48 заглавия с тираж 439 хил., следвани от изданията на турски - 35 с тираж 35 хил., на руски - 2 с тираж 9 хил., на италиански - 1 с тираж 4 хил., и други.

Най-висок е относителният дял на заглавията на списанията, излизаци от 1 до 4 пъти годишно - 49.1% (312 заглавия) от всички издадени списания с тираж 1 248 хил., следвани от списанията, излизаци веднъж месечно - 30.1% (191 заглавия) с тираж 12 442 хиляди.

През 2012 г. са издадени 99 броя периодични сборника с тираж 58 хил., като в сравнение с 2011 г. броят им се увеличава с 11.2%, а тиражът - с 9.4%.

Методологични бележки

Изследване на издателската дейност се провежда годишно и обхваща дейността на държавните и частните издателства и редакции.

В броя на книгите и брошурите не се включват изданията с тясноведомствено предназначение, с временен и рекламен характер, с тираж по-малък от 100 екземпляра и обем по-малък от четири страници.

Брошура е непериодично печатно издание с най-малко пет, но с не повече от 48 страници, издадено в страната, и е на разположение на обществеността.

Книга е непериодично излизащ печатен документ с най-малко 49 страници, издаден в страната, и е на разположение на обществеността.

Заглавие - дума или съвкупност от думи, отбелязани обикновено върху документа, за да може да се използват за неговото идентифициране, и често (но невинаги) го отличават от други документи.

Том - физическа единица на печатен документ, която съдържа определен брой страници, обединени в една подвързия, и съставлява едно цяло или част от една съвкупност.

Тираж е общият брой на екземплярите, отпечатани от едно заглавие.

Продължаващо издание (серия)

Документ в печатна или непечатна форма, който се публикува в последователни части, обикновено с цифрово или хронологично означаване и без предварително ограничение на продължителността на изданието независимо от неговата периодичност.

Вестник е листово издание, което съдържа новини за текущи събития, предизвикващи специален или общ интерес, отделните части на което са регистрирани хронологически или в числа, и обикновено излиза поне един път в седмицата.

Списание е продължаващо издание, което се публикува под едно и също заглавие на редовни или нередовни интервали, за неограничено време; отделните броеве са последователно номерирани или датирани.

Бюлетин е издание (във вид на брошура или листовка), което съдържа кратки официални и служебни материали (нормативни, информационни), отнасящи се до дейността на издаващото учреждение или организация.

Периодичен сборник е издание, което съдържа научни статии, научни съобщения и други, публикувано обикновено от името на научна институция.

Годишен тираж на периодичното издание е общото количество на екземплярите на всички излизания на едно заглавие за една година.

Еднократен тираж е средният тираж от тиражите на всички излизания на едно заглавие за година.

От 2012 г. се прилага нова класификационна група - „Предназначение на литературата” (за продължаващите издания).

Повече информация и данни за издателската дейност могат да бъдат намерени в интернет страницата на НСИ: <http://www.nsi.bg/otrasal.php?otr=24>.

Приложение

Таблица 1

Издадени вестници по периодичност

Периодичност	2011			2012		
	заглавия - бр.	годишен тираж - хил.	еднократен тираж - хил.	заглавия - бр.	годишен тираж - хил.	еднократен тираж - хил.
Общо	369	373111	4168	354	374660	4491
Ежедневници	62	231837	827	57	230192	639
Излизаци 2 - 3 пъти седмично	-	-	-	20	7794	72
Излизаци един път седмично	157	125688	2902	155	126550	2434
Излизаци по-малко от един път седмично	150	15586	439	122	10124	1346

Таблица 2

Издадени книги и брошури по теми¹ през 2012 година

Десетична класификация (теми)	Книги		Брошури		Издания с ISBN - брой	
	заглавия - бр.	тираж - хил.	заглавия - бр.	тираж - хил.	книги	брошури
Общо	7213	4100	1050	882	6127	723
Общ отдел	214	299	183	218	207	161
Философия, психология	464	311	12	6	442	11
Религия	266	184	29	12	245	23
Обществени науки	1405	838	115	189	1303	113
Езикознание	396	247	10	2	283	4
Естествени науки и математика	296	93	37	11	239	29
Техника. Медицина. Приложни науки	1149	490	85	44	1052	76
Изкуство и развлечения	351	163	26	10	319	22
Литература	2212	1246	532	384	1594	267
География/История	460	229	21	7	443	17

¹ Десетична класификация - национален вариант, съответстващ на класификацията на ЮНЕСКО.